Dosarul nr. 2-18016760-05-2ac-08112023

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător Dumitru Bosîi

Curtea de Apel Cahul

D E C I Z I E
În numele Legii

12 septembrie 2024 mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: **Natalia Bondarenco,**
Judecătorii: **Evghenii Dvurecenschii, Serghei Pilipenco**
Grefier: Nadejda Gîscă
Cu participarea:
Reprezentantului apelantului SRL ,,Cartal", avocat Adrian Manolache
Reprezentantului intimatului ÎI ,,Liusi Susanu", avocat Maxim Todorov

a judecat în ședință de judecată publică, cererea de apel declarată de SRL ,,Cartal" împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 14 martie 2023 și împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023 și apelul incident declarat de ÎI ,,Liusi Susanu" prin intermediul avocatului Maxim Todorov, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023, pronunțate în cauza civilă la acțiunea înaintată de către ÎI ,,Liusi Susanu" împotriva SRL ,,Cartal", cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Asupra cererii de apel și asupra apelului incident, în baza materialelor și actelor dosarului, Colegiul Judiciar,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 31 iulie 2018, Î.I. ,,Liusi Susanu" a depus în Judecătoria Cahul, sediul Central cererea de chemare în judecată către S.R.L. ,,Cartal" privind încasarea sumei.

În motivarea cererii indică că, S.R.L. ,,Cartal" a procurat marfă de la Î.I. ,,Liusi Susanu" în sumă totală de 119640, 34 lei, a achitat suma de 71242.88 lei, datoria neachitată până în prezent fiind suma de 48397,46 lei.

Indică că, marfa a fost predată în deplină măsură, fără careva pretenții exprimate legal din partea cumpărătorului, fapt confirmat prin semnarea facturilor fiscale seria nr. FV8718279, FV8718286, FV8718287, FV8718297, BV0196232, BV0196366, BV3339198, DV0493663, DV0493664, DV0493665, care servesc drept dovadă a recepționarii mărfii respective.

S-a invocat că, până în prezent S.R.L. ,,Cartal" nu și-a onorat obligațiile pecuniare, nenumăratele adresări în adresa lor, au rămas fără răspuns, astfel Î.I. ,,Liusi Susanu" la data de

30.03.2016 a expediat la sediul S.R.L. „Cartal” (*****) o somație prin care a solicitat achitarea în termen de 10 zile a datoriei restante.

S-a invocat că, S.R.L. „Cartal” nu au reacționat la somația, ținând cont de faptul că scrisoarea expediată în adresa debitorului a fost restituită de Oficiul Poștal cu mențiunea „închis” acest fapt calificându-l precum că debitorul se eschivează de primirea notificărilor, așa cum nu a întreprins careva măsuri cu privire la aplicarea creditorilor despre schimbarea sediului întreprinderii, sau adresei de corespondentă.

A menționat că, în cazul dat, creditorul a notificat debitorul la adresa de sediu acestuia indicată în Registrul de stat al persoanelor juridice respectiv în conformitate cu prevederile legislației naționale acesta se consideră a fi recepționată de către debitor. Potrivit, art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9 % peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 daca legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Astfel, conform somației din 30.03.2016, recepționată conform adeverinței Oficiului Poștal, la data de 31.03.2016, debitorului i-a fost oferit un termen de 10 zile pentru achitarea datoriei, respectiv până la data de 10.04.2018, astfel solicită încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 19598,98 lei pentru întârzierea executării obligației pecuniare și folosirea mijloacelor financiare străine.

A solicitat reclamantul, încasarea din contul pârâtului S.R.L. „Cartal” în beneficiul Î.I. „Liusi Susanu” a sumei datoriei de 48397, 46 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 19598, 98 lei și recuperarea din contul pârâtului a cheltuielilor judiciare suportate de către reclamant la depunerea acțiunii taxa de stat de 2039,89 lei.

În cadrul ședinței pregătitoare pârâtul SC „Cartal” SRL a depus cerere privind excepția de tardivitate înaintată în temeiul prevederilor art. 186^1 din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat adoptarea unei încheieri, prin care să fie admisă excepția de tardivitate și respinsă ca tardivă (prescrisă) acțiunea înaintată de ÎI „Liusi Susanu” privind încasarea de la SC „Cartal” SRL a datoriei și a penalității.

În motivarea cererii a indicat că, conform materialelor anexate la cererea introductivă dreptul la acțiune a lui ÎI „Liusi Susanu” a apărut la data de 12 mai 2014, data când a fost eliberată ultima factură fiscală, iar cererea de chemare în judecată a fost înaintată de ÎI „Liusi Susanu” la sfârșitul anului 2018, adică cu încălcarea sau depășirea termenului de prescripție extinctivă de 3 ani.

S-a menționat că, cererea de chemare în judecată înaintată de ÎI „Liusi Susanu” este una tardivă, ce a fost înaintată cu depășirea termenului de prescripție extinctivă, se confirmă și prin notificarea (reclamația) înaintată de ultima față de SC „Cartal” SRL din 25 septembrie 2014, prin care ÎI „Liusi Susanu” solicită de la SC „Cartal” SRL., achitarea presupusei datorii.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 28 septembrie 2020, a fost admisă cererea depusă de SRL „Cartal” privind excepția de tardivitate și a fost respinsă acțiunea înaintată de ÎI „Liusi Susanu” către SRL „Cartal” cu privire la încasarea sumei, ca fiind tardivă.

Nefiind de acord cu încheierea sus menționată, avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu” a declarat recurs împotriva acesteia.

Prin Decizia Curții de Apel Cahul din 22 decembrie 2020, a fost admis recursul declarat de către avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu”. S-a casat integral încheierea

Judecătoriei Cahul, sediul Central din 28 septembrie 2020, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Ulterior, avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu" a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea de la SRL „Cartal" în beneficiul ÎI „Liusi Susanu" datoriei în sumă de 48397,46 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 29980 lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 2351 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26 octombrie 2021, s-a admis acțiunea depusă de ÎI „Liusi Susanu" către SRL „Cartal" cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul pârâtului SRL „Cartal" în beneficiul ÎI „Liusi Susanu" datoria în mărime de 48397,46 lei, dobânda de întârziere în mărime de 29980 lei și cheltuieli de judecată în mărime de 2351 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26 octombrie 2021, SRL „Cartal" prin intermediul administratorului Azman Victor, a depus cerere de apel împotriva hotărârii judecătorești.

Prin Decizia Curții de Apel Cahul din 24 mai 2022, a fost admis apelul declarat de SRL „Cartal". A fost casată integral hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26 octombrie 2021, cu restituirea cauzei la rejudecare în Judecătoria Cahul, în alt complet de judecată.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 14 martie 2023, a fost respinsă cererea SRL „Cartal" privind aplicarea excepției de tardivitate, depuse în cadrul examinării cauzei civile la acțiunea lui ÎI „Liusi Susanu" către SRL „Cartal" privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023, a fost admisă acțiunea depusă de ÎI „Liusi Susanu" împotriva SRL „Cartal" privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul pârâtului SRL „Cartal" în beneficiul ÎI „Liusi Susanu" datoria în mărime de 48397,46 lei, dobânda de întârziere în mărime de 29980 lei și cheltuieli de judecată în mărime de 2351 lei.

Solicitarea și argumentele apelantului.

La data de 28 aprilie 2023 SRL „Cartal", prin intermediul administratorului Azman Victor a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023, manifestând dezacord cu hotărârea pronunțată.

Ulterior, la data de 22 noiembrie 2023, SRL „Cartal" prin intermediul administratorului Azman Victor, a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului; scutirea de la plata taxei de stat; casarea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 14 martie 2023, prin care a fost respinsă cererea privind excepția de tardivitate depusă de SRL „Cartal"; casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023 și adoptarea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de ÎI „Liusi Susanu" împotriva SRL „Cartal" privind încasarea datoriei să fie respinsă ca tardivă și neîntemeiată.

În motivarea apelului s-a invocat că, nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, deoarece instanța de fond a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, concluziile acesteia sunt contradictorii fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Susține că, potrivit art. 391 alin. (1) și art. 395 alin. (1) Cod civil, termenul general de prescripție extinctivă, în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei

acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat, este de 3 ani. Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște din data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Astfel susține că, dreptul la acțiune a ÎI „Liusi Susanu" conform materialelor anexate la dosar a apărut la data de 12 mai 2014, data când a fost eliberată ultima factura fiscală, iar cererea de chemare în judecată a fost înaintată în luna iulie 2018, adică cu încălcarea termenului de prescripție extinctivă de 3 ani. Faptul că, cererea de chemare în judecată a fost înaintată tardiv se confirmă prin notificarea expediată de către ÎI „Liusi Susanu" din 25 septembrie 2014, prin care s-a solicitat achitarea de către SRL „Cartal" presupusei datorii. Reclamația dată a fost expediată de către ÎI „Liusi Susanu" pe adresa *****, unde SRL „Cartal" în perioada 01 aprilie 2012 – 16 septembrie 2015 a desfășurat activitate economică. În acest imobil care aparține cu drept de proprietate SRL „Cartal", a fost deschisă o unitate economică sub formă de magazin de comercializare a materialelor de construcție.

Faptul respectiv se probează atât prin aviz de recepție care confirmă că ÎI „Liusi Susanu" a expediat reclamația către SRL „Cartal" în luna octombrie 2014, cât și prin autorizația de funcționare a unității de comerț, alimentație publică și prestări de servicii nr. 506/2, eliberată de Primăria mun. Cahul.

Totodată, reclamația din 25 septembrie 2014 a fost anexată la cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de SRL „Cartal" depusă de ÎI „Liusi Susanu", însă nu a fost anexată la cererea de chemare în judecată în prezenta cauza, cu scopul de a duce instanța de judecată în eroare.

De asemenea a invocat că, până la depunerea prezentei acțiunii în instanța de judecată, ÎI „Liusi Susanu" a depus cerere introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de SRL „Cartal", care a fost respinsă ca neîntemeiată și tardivă.

Prin urmare consideră că, acțiunea formulată de ÎI „Liusi Susanu" urmează să fie respinsă, deoarece a fost omis termenul de prescripție extinctivă.

Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, în temeiul art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În drept, apelul a fost întemeiat pe prevederile art. art. 85, 357, 358, 360, 362-365, 367, 385, 387-389 Cod de procedură civilă.

La data de 28 decembrie 2023, avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu" a depus apel incident, prin care a solicitat admiterea acestuia și încasarea din contul SRL „Cartal" în beneficiul ÎI „Liusi Susanu" a dobânzii de întârziere în mărime de 23 162 lei.

În motivarea apelului incident s-a invocat că, în cadrul examinării cauzei în fond, dobânda de întârziere a fost calculată pentru perioada 10 aprilie 2016 – 21 octombrie 2021. Astfel, prin apel incident solicită recalcularea dobânzii de întârziere pentru perioada 22 octombrie 2021 – 25 decembrie 2023, ceea ce constituie 23 162 lei. Susține că, dat fiind faptul că SRL „Cartal" nu este consumător, s-a aplicat 9% peste rata de bază BNM.

În drept, apelul incident a fost întemeiat pe prevederile art. 362^1 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La data de 29 februarie 2024, SRL „Cartal" prin intermediul administratorului Azman Victor a depus cerere de apel suplimentară, în care a invocat dezacordul cu apelul incident depus de avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu".

A invocat că, ÎI „Liusi Susanu" abuziv, cu rea-credință încearcă în mod nejustificat să încaseze dobânda de întârziere de la SRL „Cartal" pentru perioada de 08 ani de zile. Consideră

că, dobânda de întârziere în temeiul art. 391 din Codul civil, poate fi solicitată cel mult pentru perioadă de 3 ani de zile, dar nu pentru 8 cum este indicat în hotărârea instanței de fond atacată cu apel. Consideră că, dobânda de întârziere solicitată de ÎI „Liusi Susanu" este disproporționat de mare, ce depășește de aproape 2 ori însăși datoria de bază.

Consideră că, nu este vina SRL „Cartal" că cauza civilă s-a aflat în examinare perioada de 6 ani. În acest sens pledează că, instanța de apel urmează să respingă exercitarea de către ÎI „Liusi Susanu" a dreptului exercitat abuziv privind încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada de 08 ani de zile.

În drept, cererea a fost întemeiată pe prevederile art. art. 85, 357, 358, 360, 362-365, 367, 385, 387-389 Cod de procedură civilă.

Termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă „*termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*"

Colegiul judiciar constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost pronunțată la data de 31 martie 2023, cu participarea reprezentanților părților, avocații Manolache Adrian și Todorov Maxim.

Apelul SRL „Cartal" a fost înregistrat la data de 28 aprilie 2023, din care considerente Colegiul judiciar consideră că termenul legal de declarare a apelului a fost respectat.

În conformitate cu art. 362^1 alin. (1) Cod de procedură civilă „*în cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să depună apel în scris, inclusiv în formă electronică prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Apelul incident se depune nu mai târziu de data depunerii referinței la cererea de apel.*"

Colegiul judiciar consideră că, avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu" a respectat condițiile stipulate de art. 362^1 alin. (1) Cod de procedură civilă, și apelul incident a fost depus în conformitate cu legislația procesuală în vigoare.

Argumentele participanților la proces.

În ședința de judecată în instanța de apel, reprezentantul SRL „Cartal", avocatul Manolache Adrian, a solicitat admiterea apelului SRL „Cartal" și respingerea apelului incident depus de către avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu".

În ședința de judecată în instanța de apel, reprezentantul ÎI „Liusi Susanu" avocatul Todorov Maxim, a solicitat admiterea apelului incident declarat în interesele ÎI „Liusi Susanu" și respingerea apelului declarat de SRL „Cartal".

Aprecierea instanței de apel.

Examinând materialele cauzei, Colegiul judiciar consideră necesar de a respinge apelul declarat de SRL „Cartal" cu menținerea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 14 martie 2023 și hotărârii primei instanțe, precum și de a admite apelul incident declarat de avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu" din următoarele considerente.

Conform art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă „*instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii*

atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel."

Conform art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă „*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.*"

Colegiul judiciar consideră că, apelul declarat de SRL „Cartal" este neîntemeiat, iar încheierea primei instanțe din 14 martie 2023 privind respingerea cererii privind excepția de tardivitate și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate, din următoarele considerente.

Colegiul judiciar consideră că, prima instanță corect a constatat asupra netemeiniciei cererii depuse de SRL „Cartal" cu privire la excepția de tardivitate, și încheierea din 14 martie 2023 este întemeiată și urmează să fie menținută.

În conformitate cu art. 186^1 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă „*cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.*

Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei."

Colegiul judiciar din start consideră necesar de invocat că, în prezenta cauza civilă, acțiunea a fost formulată de către ÎI „Liusi Susanu" la data de 31 iulie 2018 adică până la intrarea în vigoare a Codului civil modernizat în vigoare din 01 martie 2019.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod civil „*legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.*"

Din aceste considerente, Colegiul judiciar consideră că speței în cauză urmează să fie aplicate prevederile Codului civil în vigoare până la 01 martie 2019.

Colegiul judiciar constată că, în susținerea poziției privind excepția de tardivitate SRL „Cartal" a invocat faptul că, ÎI „Liusi Susanu" a expediat la data de 25 septembrie 2014 somație către SRL „Cartal" cu privire achitarea datoriei înregistrate.

Potrivit materialelor dosarului rezultă că, la data de 25 septembrie 2014 ÎI „Liusi Susanu" a expediat către SRL „Cartal" pretenție prin care a solicitat în termen de 7 zile datoria acumulată, în sumă de 48 397 lei (f/d 35 vol. I).

Colegiul judiciar consideră că, prima instanță corect a constatat că somație din 25 septembrie 2014 nu produce efecte juridice, iar argumentele apelantului SRL „Cartal” cu trimitere la somație respectivă sunt neîntemeiate și urmează să fie respinse.

Colegiul judiciar constată că, la materialele dosarului nu se regăsește nici o probă care ar confirma recepționarea acestei somații de către SRL „Cartal”, motivul din care nu se poate de constatat că somația sus menționată produce efecte juridice.

Totodată, în hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 18 iunie 2018, privind examinarea cererii introductive depuse de ÎI „Liusi Susanu” privind intentarea procedurii de insolvabilitate a SRL „Cartal”, în ședința de judecată însuși reprezentantul SRL „Cartal” avocatul Manolache Adrian a invocat că, nu au fost prezentate probe privind expedierea somației din 25 septembrie 2014 precum și recepționarea acesteia de către SRL „Cartal”. Prima instanță corect a constatat că, somație din 25 septembrie 2014 a fost expediată pe adresa greșită *****, pe când adresa juridică al SRL „Cartal” este *****, faptul confirmat prin informațiile referitor la SRL „Cartal” din Registrul de stat a persoanelor juridice (f/d 8 vol. I).

Or, în conformitate cu art. 67 alin. (1) (2), (3), (4), (5) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*persoana juridică are un sediu, indicat în actele de constituire.*

Stabilirea şi schimbarea sediului sânt opozabile terţilor din momentul înregistrării de stat.

Adresa poştală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea şi alte adrese pentru corespondenţă.

Toate documentele şi scrisorile intrate la sediu se consideră recepţionate de către persoana juridică.

Persoana juridică este obligată să publice un aviz în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" despre modificarea sediului sub sancţiunea plăţii de daune-interese.”

Colegiul judiciar constată că, potrivit materialelor dosarului rezultă că, adresa juridică al SRL „Cartal” este *****. Totodată se atestă că, la data de 30 martie 2016 pe această adresa a fost expediată somația de către ÎI „Liusi Susanu”, prin care s-a solicitat achitarea datoriei în mărime de 48397,46 lei, cu stabilirea termenului de 10 zile pentru achitare (f/d 10 vol. I).

Potrivit materialelor dosarului rezultă că, această somație nu a fost recepționată de către SRL „Cartal”, iar potrivit adeverinței anexate la avizul de recepție s-a indicat că destinatarul este închis. Însă, prin efectul art. 67 alin. (3) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019, odată cu intrarea la sediul persoanei juridice, corespondența se consideră recepționată de persoană juridică. Prin urmare somația din 30 martie 2016 a fost recepționată de SRL „Cartal” și din această dată în termen de 10 zile adică până la data de 10 aprilie 2016 ultimii aveau obligația să reacționeze la somația expediată.

Prin urmare, din data de 10 aprilie 2016 s-a născut dreptul ÎI „Liusi Susanu” la acțiune, faptul constatat corect de către prima instanță, iar argumentele SRL „Cartal” precum că dreptul la acțiunea a apărut la data de 25 septembrie 2014 sunt neîntemeiate. Astfel, depunând cererea de chemare în judecată la data de 31 iulie 2018 ÎI „Liusi Susanu” s-a aflat în interiorul termenului de prescripție extinctivă de depunere a acțiunii civile.

Conform art. 264 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 01 martie 2019 „*termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.*”

Astfel, Colegiul judiciar constată că ÎI „Liusi Susanu” a respectat termenul de înaintare a acțiunii civile în instanța de judecată și toate argumentele cu privire la tardivitatea acțiunii urmează să fie respinse.

Prin urmare, încheierea primei instanțe din 14 martie 2023, prin care s-a respins cererea SRL „Cartal” privind excepția de tardivitate este întemeiată și urmează să fie menținută.

În ceea ce privește fondul cauzei, Colegiul judiciar consideră că a fost rezolvat corect de către prima instanță.

În conformitate cu art. 117 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă „*probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.*

În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.”

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*”

Colegiul judiciar consideră că, prin probele anexate la materialele dosarului demonstrează cu certitudine faptul procurării de către SRL „Cartal” de la ÎI „Liusi Susanu” marfa la suma de 48397,46 lei, faptul care este confirmat prin facturile fiscale anexate la materialele dosarului (f/d 15-24 vol. I).

Colegiul judiciar constată că, facturile fiscale demonstrează predarea mărfii de către ÎI „Liusi Susanu” către SRL „Cartal”, faptul care este confirmat prin aplicarea ștampilelor de către părți pe facturile fiscale, ce confirmă predarea-primire efectivă a mărfurilor.

Potrivit art. 514 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.*”

Potrivit art. 513 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.*”

În conformitate cu art. 512 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.*”

Existența datoriei se confirmă și prin Actul de verificare a decontărilor reciproce prezentat de ÎI „Liusi Susanu” la materialele dosarului (f/d 5-7 vol. I).

Prin urmare, Colegiul judiciar consideră că prima instanță corect a constatat că dintre părțile există un raport juridic obligațional, or acest fapt rezultă din probele dosarului. De asemenea, s-a demonstrat și neexecutarea obligațiilor de către SRL „Cartal” față de ÎI „Liusi Susanu” privind achitarea datoriei, or, nici o probă în acest sens nu a fost prezentată.

De asemenea, Colegiul judiciar consideră că prima instanță corect a dispus încasarea de la SRL „Cartal” în beneficiul ÎI „Liusi Susanu” a dobânzii de întârziere.

Or, în conformitate cu art. 617 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației.*”

În conformitate cu art. 619 alin. (1), (2) Cod civil în vigoare până la 01 martie 2019 „*obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere*

reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus."

Colegiul judiciar consideră că, prima instanță just a constatat că ÎI „Liusi Susanu" a calculat corect dobânda de întârziere, și această urmează să fie încasată de la SRL „Cartal".

Prin urmare, Colegiul judiciar consideră justificate toate pretențiile înaintate de ÎI „Liusi Susanu" către SRL „Cartal", iar prima instanță corect a hotărât asupra admiterii acestora.

În ceea ce privește apelul incident declarat de către avocatul Todorov Maxim în interesele ÎI „Liusi Susanu" prin care a solicitat încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada din 21 octombrie 2021 – 28 decembrie 2023, Colegiul judiciar consideră că acesta urmează să fie admis.

Colegiul judiciar consideră neîntemeiate argumentele SRL „Cartal" precum că solicitarea dobânzii de întârziere pentru perioada sus menționată de către ÎI „Liusi Susanu" este una abuzivă. În acest sens, Colegiul judiciar găsește întemeiate argumentele reprezentantului ÎI „Liusi Susanu" avocatul Todorov Maxim invocate în referință depusă precum că, ÎI „Liusi Susanu" solicitat încasarea dobânzii de întârziere pentru o perioadă distinctă, și anume de la pronunțarea hotărârii de către prima instanță până la examinarea cauzei în ordine de apel. În acest sens, sunt întemeiate trimiterile avocatului Todorov Maxim la prevederile art. 401 lit. b) din Codul civil care stipulează că „*cursul prescripției extinctive se întrerupe: prin înaintarea în modul stabilit a unei cereri de chemare în judecată, de arbitrare, a unei cereri de eliberare a ordonanței judecătorești sau a unei alte cereri în organul jurisdicțional competent.*"

Iar potrivit art. 401 alin. (4) din Codul civil „*în cazul întreruperii în temeiul alin.(1) lit. b), noua prescripție extinctivă a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii ori ordonanța nu a rămas definitivă.*"

Prin urmare, urmează să fie respinse argumentele SRL „Cartal" precum că cerința privind încasarea dobânzii de întârziere înaintată de ÎI „Liusi Susanu" este una abuzivă, deoarece nu au fost constatate careva elemente care ar atribui caracterul abuziv acestei pretenții. Or, ÎI „Liusi Susanu" a solicitat încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada mai mică de 3 ani, începând din 21 octombrie 2021 până la 25 decembrie 2023, și nu pentru 8 ani cum invocă reprezentantul SRL „Cartal".

Prin urmare, cerința ÎI „Liusi Susanu" privind încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada din 21 octombrie 2021 până la 25 decembrie 2023 este întemeiată și urmează să fie admisă.

În baza materialelor și actelor dosarului, conducându-se de prevederile art. art. 385 lit. a), b), și 390 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar,-

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de SRL „Cartal" împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 14 martie 2023, prin care s-a respins cererea privind aplicarea excepției de tardivitate.

Se respinge ca nefondat apelul declarat de SRL „Cartal" împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023.

Se menține fără modificări, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 31 martie 2023, pronunțată în cauza civilă la acțiunea înaintată de către ÎI „Liusi Susanu” împotriva SRL „Cartal”, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Se admite apelul incident declarat de ÎI „Liusi Susanu” prin intermediul avocatului Maxim Todorov.

Se încasează de la SRL „Cartal” în beneficiul ÎI „Liusi Susanu” suma de 23 612 lei (douăzeci și trei mii una sută șaizeci și doi lei), cu titlu de dobânda de întârziere pentru perioada 22.10.2021-25.12.2023.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, fiind susceptibilă cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la comunicare.

Președintele ședinței,
Judecător: **Natalia Bondarenco**
Judecătorii:

Evghenii Dvurecenschii

Serghei Pilipenco